

Omzendbrief VR OMG/O 2021/1

Omzendbrief Richtlijnen betreffende de inzameling
van huishoudelijk afval en vergelijkbaar bedrijfsafval
door of in opdracht van de lokale besturen
Aan de gemeenten en de intercommunales

Vlaams minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme
Martelaarsplein 7, 1000 Brussel
T 02 553 00 00
kabinet.demir@vlaanderen.be

12 januari 2021

Betreft: Richtlijnen betreffende de inzameling van huishoudelijk afval en vergelijkbaar bedrijfsafval door of op in opdracht van de lokale besturen.

INHOUD

1 Situering	1
2 Algemene principes	2
3 Inzameling aan huis	2
4 Inzameling via het recyclagepark	3
4.1 Te nemen veiligheidsmaatregelen op het recyclagepark	4
5 Afspraken met de inzamelketen	4
6 Communicatie naar de bevolking	5
6.1 Communicatie specifiek voor de recyclageparken	5

1 SITUERING

In het begin van de coronacrisis werden een aantal omzendbrieven opgesteld met richtlijnen voor de afvalinzameling door of in opdracht van gemeenten en afvalintercommunales tijdens de coronacrisis. Deze omzendbrieven gingen toen uit van een beperkt tijdsbestek van de coronacrisis. Ondertussen blijkt dat de coronacrisis langer zal duren dan initieel verwacht. Een kader voor de afvalinzameling tijdens de langer durende corona-pandemie dat rekening houdt met de verschillende fases is noodzakelijk.

Deze omzendbrief regelt niets over personeelszaken in deze sector, bijvoorbeeld in welke gevallen werknemers al dan niet mogen komen werken. Wel wil de omzendbrief duidelijkheid verschaffen over de organisatie van het afvalbeheer als er onvoldoende werknemers beschikbaar zijn omwille van ziekteverloven, quarantaineperiodes of andere maatregelen met betrekking tot de coronacrisis. De omzendbrief schrijft voor welke dienstverlening de afvalintercommunale of gemeente moet garanderen en waar de prioriteiten liggen.

De omzendbrief werd opgesteld in overleg met OVAM, VVSG/Interafval en Denuo.

Deze omzendbrief vervangt integraal de omzendbrieven van 17 maart, 31 maart en 29 juni 2020.

2 ALGEMENE PRINCIPES

Deze omzendbrief gaat uit van een aantal algemene principes met betrekking tot de organisatie van de afvalinzameling tijdens de coronacrisis:

- Een lokaal bestuur kan bij gebrek aan personeel voorrang geven aan de huis-aan-huisinzameling van afvalstoffen op de inzameling via de recyclageparken.
- Ondergrondse en bovengrondse brenpunten voor afval op het publiek domein vallen in dit geval onder de prioritaire afvalinzameling.
- Bij personeelstekort voor de huis-aan-huisinzameling ligt de focus op de inzameling aan huis van huisvuil en gft-afval.
- De veiligheid van het personeel en de bezoekers van het recyclagepark komen steeds op de eerste plaats.
- In principe accepteren de recyclageparken alle fracties die ze normaal gezien inzamelen. Een belangrijke randvoorwaarde is wel dat de afvoer van de ingezamelde fracties verzekerd moet zijn. Indien de afvoer van sommige fracties niet verzekerd is, kan het zijn dat deze fracties ook geweigerd moeten worden op het recyclagepark. Hier is het essentieel om dit lokaal duidelijk te communiceren naar de bevolking.
- Indien een lokaal bestuur een inzameling aan huis of via het recyclagepark tijdelijk dient stop te zetten, wordt dit voorafgaandelijk overlegd met de privaatrechtelijke operatoren en de inzamelketen.
- Gemeenten en afvalintercommunales moeten via verschillende kanalen alle doelgroepen informeren over de eventuele wijzigingen in de dienstverlening en de geldende veiligheidsmaatregelen op het recyclagepark.
- Indien er nood is aan overkoepelende communicatie op federaal of Vlaams niveau dan zal dit in overleg met OVAM, Denuo en VVSG/Interafval gebeuren.
- Mocht er omwille van ziekte of andere redenen te weinig personeel ter beschikking zijn om afvalinzameling te doen dan kan men beroep doen op uitzendarbeid. In het meest ultieme geval dienen de afvalintercommunales de burgemeesters te verzoeken om voldoende personeel ter beschikking te stellen of op te vorderen.

3 INZAMELING AAN HUIS

Bij capaciteitstekorten inzake personeel voor de huis-aan-huisinzameling geldt volgende prioriteitenladder:

- de inzameling van huisvuil en gft-afval heeft de hoogste prioriteit;
- de inzameling van pmd;
- de inzameling van papier en karton, textiel, glas, grofvuil, snoeihout en asbest (laatste drie op afroep) heeft de laagste prioriteit.

Daarnaast is ook het ledigen van ondergrondse containers, glasbollen, textielcontainers en andere publieke afvalrecipiënten prioritair. Dit om te vermijden dat er op deze plekken extra afval naast de recipiënten terecht komt en er op die manier onhygiënische situaties ontstaan. De frequentie van ledigen is af te stemmen op de vullingsgraad. Ook het opruimen van zwerfvuil en slukstorten blijft prioritair omwille van hygiënische redenen.

Indien de reguliere ophaalfrequentie van huisvuil en gft-afval hoger ligt dan het minimum opgelegd in het Uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, mag de frequentie dalen tot dit minimum.

Indien het personeelstekort nog nijpender wordt, moet men prioriteit geven aan dichtbebouwde zones boven landelijke zones. In dichtbebouwde zones hebben huishoudens gewoonlijk minder plaats om hun afval te sorteren en bij te houden dan in landelijke zones, omdat er veel minder stapelruimte is in dichtbebouwde zones.

De sorteerboodschap en verwerking van de verschillende stromen blijft onveranderd. Slechts in uitzonderlijke gevallen waarbij zelfs de minimale dienstverlening van de ophaling aan huis van huisvuil en gft-afval niet haalbaar is, kunnen deze stromen in dezelfde ronde worden ingezameld en afgevoerd naar een verbrandingsinstallatie. Daarvoor is echter wel een afwijking vereist van het verbrandingsverbod (Vlarema art. 4.5.2).

Men kan mogelijke besmetting door contact met de afvalfracties en de recipiënten voorkomen door een goede handhygiëne. Er moeten voldoende gereinigde werkkledij en veiligheidshandschoenen ter beschikking zijn. Volg daarvoor de algemene instructies in verband met hygiëne.

4 INZAMELING VIA HET RECYCLAGEPARK

De recyclageparken aanvaarden in principe alle gebruikelijke afvalfracties.

Een belangrijke randvoorwaarde is wel dat de afvoer van de ingezamelde fracties verzekerd moet zijn. Indien de afvoer niet verzekerd is, kan de fractie in kwestie geweigerd worden op het recyclagepark. Het is daarom essentieel om op lokaal niveau op voorhand afspraken te maken met de afvalinzamelaars en – verwerkers.

De inzameling van asbesthoudend cement op het recyclagepark kan behouden blijven zolang de lokale besturen als werkgever de nodige persoonsbescherming kunnen voorzien aan parkwachters die instaan voor het beheer van de containers voor asbestcement.

4.1 Te nemen veiligheidsmaatregelen op het recyclagepark

- De maatregel rond de social distancing (afstand houden van minimum 1,5 meter) is na te leven in alle omstandigheden.
- De toegang tot het recyclagepark is beperkt tot een bepaald aantal bezoekers. Dit is belangrijk om voldoende afstand te kunnen bewaren tussen de verschillende personen onderling die tegelijk op het recyclagepark zijn. Het aantal toegelaten bezoekers is afhankelijk van de grootte van het recyclagepark. De gemeente of de afvalintercommunale neemt hiertoe de nodige beslissingen.
- Aan de inrichtende lokale besturen wordt aanbevolen om mondkmaskers te verplichten, zodat we tot een uniforme regeling komen in heel Vlaanderen.

- Als intercommunales of gemeenten beschikken over een systeem dat het ontvangen van bezoekers op afspraak mogelijk maakt, wordt het gebruik hiervan aanbevolen. Zij informeren hierover de inwoners.
- Om het personeel voldoende te beschermen voorzien de beheerders van de recyclageparken de beschikbare beschermingsmiddelen zoals alcoholgel en reinigingsmiddelen. Daarnaast hebben bezoekers aan de recyclageparken geen toegang tot gesloten infrastructuur zoals portiersgebouwen.
- Persoonlijke contacten, bijvoorbeeld het nakijken van een identiteitskaart bij toegangscontrole, gebeuren bij voorkeur niet fysiek.
- Contactloos betalen wordt aanbevolen (maar cash-betalingen blijven mogelijk).
- Bij beperkte toegangsmogelijkheden en extra voorzorgsmaatregelen is het mogelijk dat er langere wachtrijen dan normaal ontstaan aan de ingang van het recyclagepark. De burgemeester van de gemeente waar het recyclagepark gelegen is, voorziet indien nodig voldoende politieel toezicht om de naleving van de extra maatregelen na te leven.

In een situatie waarbij de federale regering beslist om verplaatsingen van burgers tot een absoluut minimum te beperken, worden bijkomend volgende maatregelen genomen:

- Door de lokale besturen wordt aan burgers gecommuniceerd om het bezoek aan het recyclagepark indien mogelijk uit te stellen en enkel dringend af te voeren afval te brengen.
- Burgers worden gevraagd om maximaal alleen naar het recyclagepark te komen, enkel als het noodzakelijk is voor het uitladen van het afval worden twee personen toegelaten.

5 AFSPRAKEN MET DE INZAMELKETEN

Het is mogelijk dat de privaatrechtelijke afvalinzamelaars en –verwerkers op bepaalde momenten niet de volledige dienstverlening zullen kunnen garanderen. Zij zullen ook voorrang geven aan de inzameling aan huis en aan het leegmaken van de ondergrondse en bovengrondse brengpunten voor afval op het publiek domein.

Het is daarom essentieel om op lokaal niveau voorafgaandelijk afspraken te maken met de afvalinzamelaars en –verwerkers omtrent de afvoer van het afval. Indien de afvoer van sommige fracties niet verzekerd is, kan het zijn dat deze fracties ook geweigerd moeten worden op het recyclagepark. Hier is het essentieel om dit lokaal duidelijk te communiceren naar de bevolking.

Er moeten afspraken gemaakt worden met de privaatrechtelijke inzamelaars om de containers buiten de openingsuren van de parken te ledigen. Daarbij moeten ook de nodige maatregelen getroffen worden om de veiligheid en gezondheid van het personeel van de privaatrechtelijke inzamelaars te garanderen.

6 COMMUNICATIE NAAR DE BEVOLKING

Gemeenten en afvalintercommunales zetten verschillende kanalen in om alle doelgroepen binnen hun bevolking zo goed mogelijk te informeren om:

- De eventuele wijzigingen van inzameling kenbaar te maken.
- De eventuele wijzigingen in opening en toegankelijkheid van de recyclageparken te duiden.
- De redenen van afwijkingen te verantwoorden (bijvoorbeeld bij inzameling van gft en huisvuil in dezelfde ophaalwagen).
- De geldende veiligheidsmaatregelen op het recyclagepark kenbaar te maken.

6.1 Communicatie specifiek voor de huis-aan-huisinzameling

- Sluit afvalzakken volledig af zodat er geen openingen zijn in de zak en er geen afval uit de zak steekt of contact met het afval mogelijk is.
- Voorzie bij het dichtknopen van de zak een goede handgreep, zodat de ophaler de zak gemakkelijk kan oppakken.
- Bewaar te allen tijde de afstand tot de afvalophaler
- Bied het papier en karton aan in een gesloten doos of afvalcontainer met het deksel dicht.
- Bied papieren tissues niet aan via het papier en karton, dit is restafval.
- Besmette mensen vragen we om hun tissues nog eens in een apart zakje te verpakken om alle mogelijke risico's op besmetting te vermijden.

6.2 Communicatie specifiek voor de recyclageparken

- Hou je aan de sorteerregels.
- In het kader van COVID wordt bijzondere aandacht gevraagd voor het respecteren van hygiëneregels en sorteervoorschriften. Personen die deze hygiëneregels en sorteervoorschriften niet volgen, zelfs niet wanneer ze daarover aangesproken zijn door het personeel, kunnen een proces-verbaal krijgen met mogelijk een boete als gevolg.
- Ter bescherming van de bezoekers en het personeel wordt het aantal bezoekers dat tegelijk toegelaten is tot het recyclagepark, beperkt. Als je met de wagen in de wachtrij staat, blijf dan in de wagen zitten.
- Indien de aanbeveling onder 4.1 wordt gevolgd: Op het recyclagepark is het dragen van een mondkapje verplicht;
- Wacht met het lossen van de afvalstoffen tot je een teken krijgt van de recyclageparkwachter dat de container die je nodig hebt effectief beschikbaar is.
- Sorteert het afval op voorhand thuis vooraleer je naar het recyclagepark vertrekt.
- Hou afstand (minstens 1,5m) tot de parkwachter en tot de andere bezoekers.
- Respecteer het werk en de richtlijnen van de recyclageparkwachters.
- Hou er rekening mee dat de recyclageparkwachter niet zal helpen bij het lossen van het afval.
- Volg de algemene regels rond hygiëne: tijdens het bezoek aan het recyclagepark vermijd je contact met je gezicht en bij thuiskomst was je grondig je handen.

In een situatie waarbij de federale regering beslist om verplaatsingen van burgers tot een absoluut minimum te beperken, worden volgende bijkomende maatregelen gecommuniceerd:

- Kom enkel met dringend af te voeren afval en stel uw bezoek aan het recyclagepark uit als dat kan.

- Kom alleen naar het recyclagepark. Kom enkel met twee indien je hulp nodig hebt bij het lossen van de wagen.

Via lokale communicatie zijn bijkomende richtlijnen mogelijk. Factoren zoals het beschikbaar personeel, lokale handhaving, afvoer van fracties, ... kunnen hier een rol spelen. Enkele voorbeelden:

- De gemeente of intercommunale werkt met een afsprakensysteem.
- Tijdelijk kan men bepaalde afvalfracties niet aanvaarden op het recyclagepark omdat de afvoer ervan niet mogelijk is.

Indien er nood is aan overkoepelende communicatie op federaal of Vlaams niveau dan zal dit in overleg met OVAM en VVSG/Interafval gebeuren.

Deze omzendbrief treedt in werking vanaf de ondertekening ervan en neemt een einde op het moment dat de federale (corona-gerelateerde) veiligheidsmaatregelen in horeca en winkels volledig worden opgeheven.

Zuhal Demir

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme